

GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK (GYIK)

Mi az azbeszt, és miért beszélünk róla?

Az azbeszt a természetben előforduló, szálás szerkezetű 6 féle szilikát-ásvány típus összefoglaló neve. Két legismertebb típusa a fehér azbeszt (krizotil) és a kék azbeszt (krokidolit).

Korábban széles körben alkalmazták különféle építőanyagokban, mert kiváló hő- és hangszigetelő, tűzálló tulajdonságokkal rendelkezik.

Fontos tudni, hogy az azbeszt nem jelent egészségkockázatot, ha rostsálai szilárdan be vannak ágyazódva egy anyagba és abból nem jutnak ki, és nem kerülnek a levegőbe.

Azonban, ha egy azbeszttartalmú kőzetet vagy más anyagot erős fizikai hatás ér (például csiszolják, vágják, törik), apró, belélegezhető méretű szálak szabadulhatnak fel. Ezek a rostok hosszabb időn át belélegezve a tüdő szöveteiben okozhatnak elváltozásokat.

Az, hogy kialakulnak-e ezek az elváltozások függ az azbesztszál típusától, a levegőben lévő azbesztszálak mennyiségétől és a belégzés időtartamától. Ezért egészségkockázat szempontjából a levegőbe kerülő ásványi rostok anyagi minősége is lényeges, nem kizárólag az, hogy egy anyag tartalmaz-e azbesztet.

A fentieket összegezve elmondható, hogy nem az azbeszttartalmú anyagok pusztán jelenléte okoz egészségkockázatot, hanem az apró rostok esetleges leválása, levegőbe kerülése és számottevő mennyiségben történő belégzése.

Mikor jelent kockázatot az azbeszt?

Az azbeszt **nem minden formájában jelent azonos kockázatot.**

Akkor jelenthet problémát, ha a rostok a levegőbe kerülnek, és belélegezhetővé válnak.

Nem jelent azonban kockázatot, ha kötött formában van jelen (pl. stabil anyagban megkötve), és nem kerül a levegőbe.

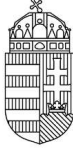
Miért lehet most probléma a jelen helyzetben?

A jelenlegi esetben az azbeszt **nem kötött formában**, hanem kőzúzalékban található.

Ez azt jelenti, hogy:

- mechanikai hatásra (forgalom, szél)
- a porral együtt a levegőbe kerülhet

ezért szükségesek a mostani intézkedések:

- kiporzás csökkentése
- lefedés
- forgalom korlátozása

Hogyan hat az azbeszt a szervezetre?

Az azbeszt hatása a **belélegzett rostokhoz kötött**. A szervezetbe jutva a rostok a tüdőben maradhatnak, a hatások jellemzően **hosszabb idő alatt alakulnak ki**. A kockázat mértéke függ a belélegzett mennyiségtől és a kitétség időtartamától.

Valóban egészségügyi veszélyhelyzet van?

A jelenlegi helyzetben azbesztrostok levegőbe jutásának lehetősége miatt **fokozott elővigyázatosságot igénylő környezeti helyzet áll fenn**, amely indokolja a hatósági intézkedéseket. A cél a **lakosságot érő kitétség csökkentése és megelőzése**.

Kell-e orvosi vizsgálatra mennem?

Általános lakossági szűrővizsgálat jelenleg nem indokolt. Az azbeszt egészségügyi hatásai jellemzően hosszabb idő alatt, tartós expozíció esetén alakulnak ki, ezért panaszmentes esetben rutinszerű kivizsgálás nem szükséges.

Panasz esetén **házi orvoshoz javasolt fordulni**.

Akkor miért nem vizsgálják ki mindenkit?

Az azbeszt-expozíció sajátossága, hogy a hatások hosszabb idő alatt alakulnak ki, és nincs olyan általánosan alkalmazható szűrővizsgálat, amely korai stádiumban megbízható eredményt ad.

Milyen tünetekre kell figyelni?

Az azbeszt egészségügyi hatásai a szakmai ismeretek szerint **jellemzően hosszabb idő alatt alakulnak ki**, és elsősorban tartós expozícióhoz köthetők. A porexpozíció viszont felelős lehet akut légúti tünetek kialakulásáért is.

Ennek megfelelően a hirtelen jelentkező, akut légúti tünetek **általában nem hozhatók összefüggésbe az azbeszterheléssel**, és háttérükben leggyakrabban egyéb, gyakori okok (pl. fertőzések, allergiás megbetegedések, és a porterhelés) állnak.

Fontos, hogy **bármilyen panasz esetén a kivizsgálás első lépése a házi orvos felkeresése**, aki a tünetek alapján dönt a szükséges további vizsgálatokról.

Kell maszkot viselni?

Az FFP3 típusú védőmaszk viselése a kármentesítés, illetve az azbeszttartalmú kőzetüzalék mozgatásával, felszedésével és elszállításával járó, fokozott porképződésű munkálatok idején ajánlott. Amennyiben a lakosság további kiporzást észlel, ebben az esetben FFP2 vagy FFP3 maszk használata javasolt, amelyet a Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya részükre biztosít.

Mit tehetek a saját és családom védelme érdekében?

- Csökkentse az érintett területen tartózkodás idejét!
- Szeles időben tartsa zárva az ablakokat!
- Az érintett területen élő lakosság fokozottan ügyeljen a személyi és lakókörnyezeti tisztaságra, elsősorban nedves tisztítási módszereket használjanak (felmosás)!
- Kerüljék a por bevitelét a lakásba, ezért vegyék le a cipőt, mielőtt belépnek a házba, használják a lábtörölőt, és tisztítsák meg a háziállatok lábát, bundáját!
- Gyermekeket ne engedjen az érintett útszakaszokon játszani!

Mi történik most a területen?

A hatóságok folyamatosan végzik a szükséges intézkedéseket:

- csökkentik a porképződés,
- forgalomkorlátozást vezettek be,
- folyamatos ellenőrzéseket végeznek.

A cél a lakosság kitettségének csökkentése.

Mit tehetek én a helyzet javítása érdekében? Van ebben szerepem?

A jelenlegi helyzetben a hatósági intézkedések mellett a lakosság együttműködése is fontos szerepet játszik a kockázat csökkentésében.

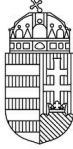
A kockázat szempontjából nem önmagában az anyag jelenléte a meghatározó, hanem az, ha a finom részecskék a levegőbe jutnak (kiporzás).

Ezért minden olyan tevékenység, amely a por képződését növelheti (pl. a felszín bolygatása, intenzív közlekedés), hozzájárulhat a kitettség növekedéséhez.

Mit jelent ez a gyakorlatban?

A lakosok az alábbiakkal tudnak hozzájárulni a kockázat csökkentéséhez:

- Lehetőség szerint mérsékeljék a porral járó tevékenységeket!

VAS VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

- Tartsák be a hatósági intézkedéseket és korlátozásokat!
- Támogassák a porképződés csökkentését célzó beavatkozásokat!

Miért fontos az együttműködés?

A védekezés több tényezőn, hatósági intézkedéseken, műszaki megoldásokon és a lakossági magatartáson alapul. Ezek együtt képesek a kitettséget érdemben csökkenteni!

Mi a teendőm, ha ausztriai bányából származó zúzottkővet vásároltam és/vagy használtam fel?

Elmondható, hogy nem az azbeszttartalmú anyagok pusztán jelenléte okoz egészségkockázatot, hanem az apró rostok esetleges leválása, levegőbe kerülése és számottevő mennyiségben történő belégzése. Emiatt, ha a kőzetanyag talajsínt alatti alapozási munkálatok során vagy kötött formában került felhasználásra, elszállítása nem indokolt.

Amennyiben a kőzet közterületen található, közérdekű bejelentést tehet a zoldhatosag@vas.gov.hu e-mail címre.

Kérhetek, végeztethetek-e kőzetből mintavételt?

Amennyiben a kőzet magánterületen került felhasználásra, magánszemélyként végeztethet a kőzetanyagból mintavételt. A mintavételre akkreditált cégekkel kapcsolatban a Nemzeti Akkreditáló Hatóság honlapján (<https://nah.gov.hu/hu/>) érdeklődhet.

A hatósági mérések végzésekor a Vas Vármegyei Kormányhivatal ugyanezen adatbázis alapján a

- KÖR-KER Kft.-vel (2536 Nyergesújfalu, Babits M. u. 6.; +36 33/504-080; <https://www.kor-ker.hu> kor-ker@kor-ker.hu) és az
- MAir-Scope Szolgáltató Kft.-vel (8124 Káloz, Bajcsy-Zsilinszky utca 18.; tel: +36 30 521 0232; <https://www.mairscope.hu/>; info@mairscope.hu)

vette fel a kapcsolatot.

A bevizsgálás eredménye alapján az általam vásárolt/felhasznált kőzet azbeszttet tartalmaz. Az azbeszttartalmú hulladékot hol tudom leadni?

Az azbeszttet tartalmazó építőanyag veszélyes hulladéknak minősül. 17 06 05* Hulladék azonosító kódon (HAK) lehet leadni az engedéllyel rendelkező átvevőhelyeken. Vas Vármegye területén a ZALA-MÜLLEX Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft. Harasztifaluban található hulladéklerakója rendelkezik engedéllyel a fenti hulladék ártalommentes elhelyezésére díjazás ellenében. A szombathelyi székhelyű Megoldás Kft. is rendelkezik hatósági engedéllyel korlátozott mennyiségben a fenti hulladék gyűjtésére. Javasoljuk egyedi esetekben felvenni a kapcsolatot a hulladékgazdálkodó cégekkel. A hulladékkezelő telephelyére a lakosság is elszállíthatja ártalmatlanításra vagy kezelésre a hulladékot, ha gondoskodik arról, hogy szállítás során az anyag nem jut a környezetbe.

VAS VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Hol kaphatok további információt környezetvédelmi ügyben?

Folyamatosan frissülő további információkat talál a Vas Vármegyei Kormányhivatal honlapján:
[Azbesztszennyezés Szombathelyen – A legfontosabb lakossági információk | Kormányhivatalok](#)

Kérdéseit felteheti a Vas Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály e-mail címére (zoldhatosag@vas.gov.hu) írt üzenetben.

Hol kaphatok további információt?

- Vas Vármegyei Kormányhivatal honlapján:
([Azbesztszennyezés Szombathelyen – A legfontosabb lakossági információk | Kormányhivatalok](#))
- Népegészségügyi Főosztály erre rendszeresített, ügyfélszolgálati telefonszámán:
Telefon: +36-70-457-8520.
Hétfőtől csütörtökig: 8.00 – 15.30 óráig, illetve
pénteken 8.00 – 13.00 óráig